

ارزیابی تخریب اراضی جنگلی تحت تاثیر فعالیت های انسانی (جاده سازی و پل سازی)، مطالعه موردی سری یک جنگل مکارود کلاردشت

احمد توانا^۱، آرمان مریدپور^۲

^۱دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن / Ahmad.tavana200@yahoo.com

^۲دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن

چکیده

پژوهش حاضر، از نوع بنیادی و روش انجام آن توصیفی -تحلیلی می باشد. جامعه تحقیق سری یک جنگل های مکارود کلاردشت بوده و با توجه به سطح و موضوع پژوهش نمونه آماری نداشته و به صورت کلی، محدوده مورد مطالعه مورد ارزیابی و بررسی قرار می گیرد. روش تجزیه و تحلیل داده ها در این تحقیق استفاده از تصاویر ماهواره های در حوزه تغییر کاربری اراضی جنگلی و تخریب این اراضی و نیز تهیه نقشه های مختلف از لایه های جنگلی با استفاده از ArcGIS می باشد. یافته های حاصل از تحقیق نشان می دهد جاده جنگلی به همراه پل های موجود در سری یک جنگل های مکارود کلاردشت حدود ۹۵۱۱،۸۸ متر یا معادل حدودا ۹،۵ کیلومتر است که در منطقه ای به مساحت حدود ۵۹۵۸،۵ هکتار می باشد. این جاده که در نقشه ملاحظه می گردد مسیر حدودا ۳۵ کیلومتری دو شهرستان کلاردشت و عباس آباد را طی می کند. میزان حریم استاندارد این جاده ها به تناسب شیب حدود ۸ متر می باشد. با توجه به اندازه گیری انجام گرفته حریم جاده های موجود به طور متوسط حدود ۳۰ متر است که این میزان بیش از حریم استاندارد تعیین شده می باشد. نتایج نشان می دهد که جاده و پل های موجود باعث تخریب ۲۸۵۳۵۶،۴ متر معادل ۲۸ هکتار از اراضی جنگلی (۵۹۵۸،۵ هکتار) مازاد بر تخریب استاندارد گردیده است.

واژه های کلیدی

اراضی جنگلی، تخریب، فعالیت های انسانی، جاده سازی و پل سازی، سری یک جنگل مکارود کلاردشت.

مقدمه

رشد روز افزون جمعیت، فشار بر عرصه های طبیعی را افزایش و با بهره برداری غیر اصولی و تغییر کاربری ها سبب تخریب اکوسیستم ها شده است. پوشش اراضی و تغییرات آن، متغیرهای مهمی هستند که اثرات قابل توجهی بر محیط زیست و فرآیندهای آن می گذارند. برآورد سطح پوشش گیاهی و تغییرات آن و نرخ تخریب و تبدیل اراضی طبیعی نظیر مراتع و جنگل ها و همچنین تغییر کاربری اراضی از عوامل مهم تاثیرگذار بر تنوع زیستی است. زیرا از یک سو زیستگاه های حیات وحش را محدود می سازد و از طرف دیگر با ایجاد سازه های انسانی و اغتشاش در منطقه، آسایش آن ها را سلب نموده و فعالیت های فیزیولوژیکی طبیعی آن ها را متاثر می سازد [۱]. در واقع؛ افزایش بی رویه جمعیت و نیاز روزافزون به غذا و منابع جدید انرژی،

مبانی نظری:

طراحی شبکه جاده های جنگلی و تخریب ناشی از آن:

در ایران صنعت بهره برداری و تولید چوب از جنگل علی رغم تحولات عمیقی که در این زمینه صورت گرفته هنوز در بسیاری موارد به صورت اولیه و بدون تغییر به حرکت خود ادامه می دهد که این مسئله خوشایند یک نظام بهره برداری اصولی نمی باشد و به عنوان شاخص بهره برداری سنتی قلمداد می شود که همواره همراه با کاهش کیفیت و ارزش افزوده چوب و افزایش افت و بالا بودن هزینه می باشد. برای تحقق بهره برداری اصولی و مکانیزه و علمی، طراحی شبکه جاده های جنگلی و مسیرهای چوب کشی از اهمیت ویژه ای برخوردار می شوند چرا که شبکه بندی جاده و مسیر چوب کشی در طرح های جنگل داری پیش نیاز یک بهره برداری مکانیزه می باشند که از آن به عنوان شریان حیاتی جنگل نام برده می شود و از طرفی در بحث اقتصادی نمودن بهره برداری از جنگل های شمال و تسريع در گذر از بهره برداری سنتی به بهره برداری صنعتی بدون طراحی و اجرای شبکه بندی متناسب با روش بهره برداری امکان پذیر نمی باشد. لذا طراحی شبکه جاده جنگلی و اجرای آن علاوه بر موارد فوق سبب کاهش هزینه بهره برداری، ایجاد تسهیلات لازم جهت عملیات بهره برداری و حمل و نقل فرآورده ها، امکان دسترسی به عرصه های جنگلی، کاهش تخریب جنگل از طریق ایجاد تراکم و پراکنش مناسب جاده، امکان حفاظت و حراست هر چه بیش تر جنگل در مقابل خرات و فراهم شدن زمینه اجرایی برنامه ریزی مکانیزه می گردد. تخریب اساسی ترین فرآیند برای گسترش ساختار و ترکیب در اکوسیستم های جنگلی محسوب می شود. جایگاه عرصه های باز جنگلی به عنوان تخریب کوچک در جنگل های نواحی معتدله بسیار حیاتی است. بعد از جاده سازی در جنگل منابع و شرایط اکولوژیکی دچار تغییر می شود نور بیش تری به کف می رسد رطوبت خاک و میکرو اقلیم افزایش می یابد و ظرفیت اکسیژن گیری به صورت محسوسی زیاد می شود. مجموعه این عوامل سبب می شود سیر تحولی و پویایی توده در مدت زمان کمتر و با سرعت بیش تری انجام شود. به خوبی مشخص است با ایجاد تغییرات گفته شده توانایی عرصه ها برای رویش جوامع گیاهی زیر آشکوب افزایش پیدا خواهد کرد.